

País Basc: lliçons apreses

GEMMA CALVET | Actualitzada el 19/06/2012 00:00

Sovint els gestos de gent normal traspassen la dimensió individual i comencen a construir realitat col·lectiva. Són gestos potents que fan capgirar la realitat de les coses i creen història. Fa uns dies, una víctima de l'atemptat d'Hipercor, el català Roberto Manrique, va fer el gest més humà que es pot tenir. Caminar cap a una presó, sol i en silenci, i atansar-se al causant del seu dolor, un dels responsables de l'atemptat, per escoltar el que li havia de dir. Llegint les declaracions que Manrique va fer quan va sortir de la presó, vaig evocar la serenor d'aquest home, que durant anys ha estat testimoni d'un horror però que mai s'ha negat a dialogar amb els que demanàvem una sortida política al conflicte en moments de màxima tensió.

Durant els darrers anys, ha discrepat amb respecte, ha encaixat tot tipus d'arguments i no ha parat de participar en espais de debat. El seu gest, i potser ell no n'és conscient, obre una porta immensa a la necessitat de reconciliació i és mereixedor del màxim reconeixement. La pedagogia de les seves paraules, amb absència d'odi i de revenja, sent capaç d'identificar el patiment als ulls del seu interlocutor, és la prova més evident que l'esperança només es troba en l'ésser humà.

El valor d'enfrontar-se al dolor causat també és una necessitat que molts presos demanen com a signe de la humanitat que resisteix. La paradoxa de la situació dels presos d'ETA és que també encarnen patiment. La motivació que els va empènyer a delinquir l'han viscuda com una militància política que els ha portat al màxim sacrifici: vides lliurades a la presó, a l'aïllament penitenciari, a la causa, sense projecte vital ni familiar. Si no hagués estat pel llegat de la història, molts d'aquests joves mai haurien optat per la violència. La història de molts d'ells està vinculada a avis, pares i germans torturats, o a repressió política i exili. Les seves causes no justifiquen cap dels atemptats, però són causes.

Els ponts del diàleg entre uns i altres són l'inici d'una nova etapa.

Al País Basc darrerament s'ha publicat la iniciativa Glen Cree. Un grup de persones s'ha estat reunint des de l'any 2007. Totes tenen en comú que han estat víctimes d'actes violents causats per adscripcions ideològiques diverses. No han volgut que la seva iniciativa sigui utilitzada de manera partidista, i han treballat amb la màxima discreció mediàtica. Són víctimes dels GAL, del Batallón Vasco Español i d'ETA. Reclamen ubicar-se en el terreny ètic, amb la voluntat de trencar tabús i estereotips i de curar ferides. No volen protagonismes individuals. Prioritzen un procés profund i sentit de voluntat comunitària. És impossible recollir el que pot haver significat per a ells aquest procés de reviure el trauma, però el camí traçat va molt enllà.

Fa anys que el sociòleg basc Sabino Ormazabal està treballant en el que s'ha anomenat "el mapa del patiment". Un mapa dinàmic, transversal, real, que posa sobre la taula dels polítics que massa persones estan vinculades al dolor i al

Tots els articles de:
Gemma Calvet

Follow @gcalvetbarot

trauma.

La qüestió dels presos està sobre la taula. Els processos sud-africà i nord-irlandès van comptar amb polítics que en un determinat moment van comprendre que aquesta qüestió era essencial per fer front al futur.

Una reflexió vigent sobre el moment actual del procés de pau al País Basc ens porta a la necessitat de recórrer a la consciència de les paraules. L'escriptora Susan Sontag ens interpel·la: "Què volem dir amb la paraula *pau* ? ¿Absència de conflicte? Oblidar? Perdonar? ¿O volem dir *fàstig* , cansament de rancúnia? Crec que la majoria de persones volen dir *victòria* amb *pau* . La victòria del seu bàndol".

L'exigència de dissolució d'ETA que va fer el ministre d'Interior espanyol va ser contestada l'endemà amb el comunicat de dissolució de l'organització juvenil Segi, que, segons la fiscalia espanyola, és el planter d'ETA. Per tant, la transcendència d'aquesta resposta és clara. No hi ha futur per a la violència.

Amb l'escàndol del polític Arnaldo Otegi i el sindicalista Rafa Díez a la presó, el govern espanyol hauria de començar a abandonar el discurs de la victòria i estar a l'alçada dels esdeveniments. Els gestos individuals estan superant, com sempre, el valor i el coratge polítics.

Ara és quan la política s'hauria d'emmirallar en els processos irlandès i sud-africà i començar a trencar amb l'immobilisme. Com diu Sontag, es corre el risc de no saber *viure* la pau. Aquesta paraula s'ha de restablir.

PUBLICITAT

icipa i guanya...!!

MÉS CONTINGUTS OPINIÓ

Calldetenes, manifestos i samaritans

De les 'policies' a la 'politics'

La màscara legal de la dominació

¡¡F